

Dossier II Escola Doctoral sobre la Corona d'Aragó (26-27 de juny de 2025) de l'Hiscoar i la Càtedra UB d'Estudis de Molins de Rei

Víctor J. Jurado Riba
Universitat de Barcelona

El passat 26 i 27 de juny de 2025 es va celebrar a Molins de Rei la II Escola Doctoral sobre la Corona d'Aragó, organitzada conjuntament per l'HISCOAR i la Càtedra UB d'Estudis del Renaixement de Molins de Rei. És a dir, dita Càtedra UB i l'associació d'Historiadors de la Corona d'Aragó —que aplega més de 150 acadèmics la recerca dels quals es vincula, d'una manera o altra, als territoris de l'antiga Corona d'Aragó— van tornar a alinear-se per tirar endavant una nova jornada. Per segon any consecutiu, l'antic Palau Requesens —seu de l'actual Museu del Renaixement— va esdevenir un espai de trobada de joves medievalistes i modernistes que van presentar les seves noves recerques, la majoria d'elles en fase de treball final de màster o doctoral.

I un any més, presentem en el present dossier els resultats de dita trobada. Enguany hi van participar una dotzena de propostes, arribades des d'universitats catalanes i valencianes; d'aquestes, vuit conformen el present monogràfic sobre les noves línies de recerca en l'àmbit de la Corona d'Aragó desenvolupades pels joves investigadors.

Novament, prenem la idea de la mirada àmplia pel que fa a l'apropament als estudis de la Corona d'Aragó, tant a nivell cronològic com temàtic. Els congressos d'Història de la Corona d'Aragó en són bona mostra, també la bibliografia que ha abordat la història de la Corona en el seu conjunt¹. Per tant, parlem d'una realitat política que abordaria territoris peninsulars —i italians— entre temps medievals, podent establir el 1150 com any simbòlic pel matrimoni entre Ramon Berenguer IV i Peronella, i el 1715 amb la rendició de Mallorca a les tropes borbòniques.

Enguany, els eixos marcats dins la trobada van ser essencialment dos —institucions i activitats econòmiques, i mecanismes de poder—, als quals s'hi van encabir la dotzena de propostes presentades i aprovades. El present volum està conformat per vuit textos, que engloben una visió diversa dels diversos territoris de la Corona d'Aragó. Obre el dossier Jordi Quiles, amb “Processos d'unificació i uniformització política i cultural en la documentació comptable de les seques de la Corona d'Aragó (ss. XIV-XV)”, el qual fa un estudi comparatiu sobre sèries documentals de caràcter econòmic de Barcelona, Perpinyà i Chiesa, des d'un punt de vista d'anàlisi formal. Segueix Jan Figueras amb “Les corporacions d'ofici i el dret públic català modern. La jurisdicció corporativa a les Constitucions (segles XVI-XVIII)”, qui analitza les corporacions d'ofici a la Catalunya moderna des d'un punt de vista jurisdiccional. Sergi Reixach aporta “Entre el delicte i la veritat. La indagació judicial al tribunal episcopal gironí (segles XIII-XV)”, qui centra la seva anàlisi en el tribunal episcopal de Girona durant els temps baixmedievals i els mecanismes d'indagació davant casos de violència. Continua José Tébar amb “Historiar l'innomenable a la Corona d'Aragó baixmedieval: pecat i pecadors contra natura (ss. XIII-XVI)”, qui analitza la construcció del pecat de sodomia en el context de la Corona d'Aragó. Cristina de la Rosa ofereix “Entre dues ribes: soldats i mercaders de la Corona d'Aragó als presidis nord-africans de Castella durant el segle XVI”, amb especial atenció a la presència d'individus procedents de la Corona d'Aragó als espais de la frontera nord-africana. Julián Mena, amb “Menorca entre las monarquías hispánica y británica en el siglo XVIII. La defensa de la foralidad menorquina por la monarquía borbónica en el periodo de dominación británica. Caso de 1763-1764”, passa al segle

¹ Per posar-ne alguns exemples: Reglà; Belenguier; Sabaté.

XVIII i al paper jugat per l'ambaixada espanyola a Londres pel manteniment de la legalitat menorquina. Albert Moradas continua el volum amb “*Villani molto fieri. Una anàlisi sobre els marcheschi de la Serenísima República de Venècia (1509-1517)*”, tractant els *marcheschi* de la Terraferma veneciana en temps de la guerra de la Lliga de Cambrai. Finalment, tanca el dossier Gerard Lligoña amb “Fidelitat, guerra i exili: el cas d’Andreu Pont durant la revolta catalana del segle XVII”, tot analitzant la figura del diputat eclesiàstic de la Generalitat de Catalunya, Andreu Pont, durant el trienni de 1647-1650.

Una diversitat cronològica i temàtica reflex de les noves tendències en la historiografia medieval i moderna sobre la Corona d’Aragó, i que ofereix una perspectiva de les noves veus de la historiografia actual.

Obres citades

Belenguer, Ernest (ed.). *Història de la Corona d'Aragó*. Barcelona: Edicions 62, 2007.
2 vols.

Reglà, Joan. *Introducció a la història de la Corona d'Aragó: dels orígens a la Nova
Planta*. Palma de Mallorca: Moll, 1979.

Sabaté, Flocel. *The Crown of Aragon, A Singular Mediterranean Empire*. Leiden: Brill,
2017.